

شورای سیاستگذاری حوزه های علمیه خواهران

مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

معاونت پژوهش

استان سمنان شهر شاهرود موسسه امام جعفر صادق (علیه السلام)

عنوان

اهمیت رزق و روزی مادی در قرآن و نهج البلاغه

استاد راهنما

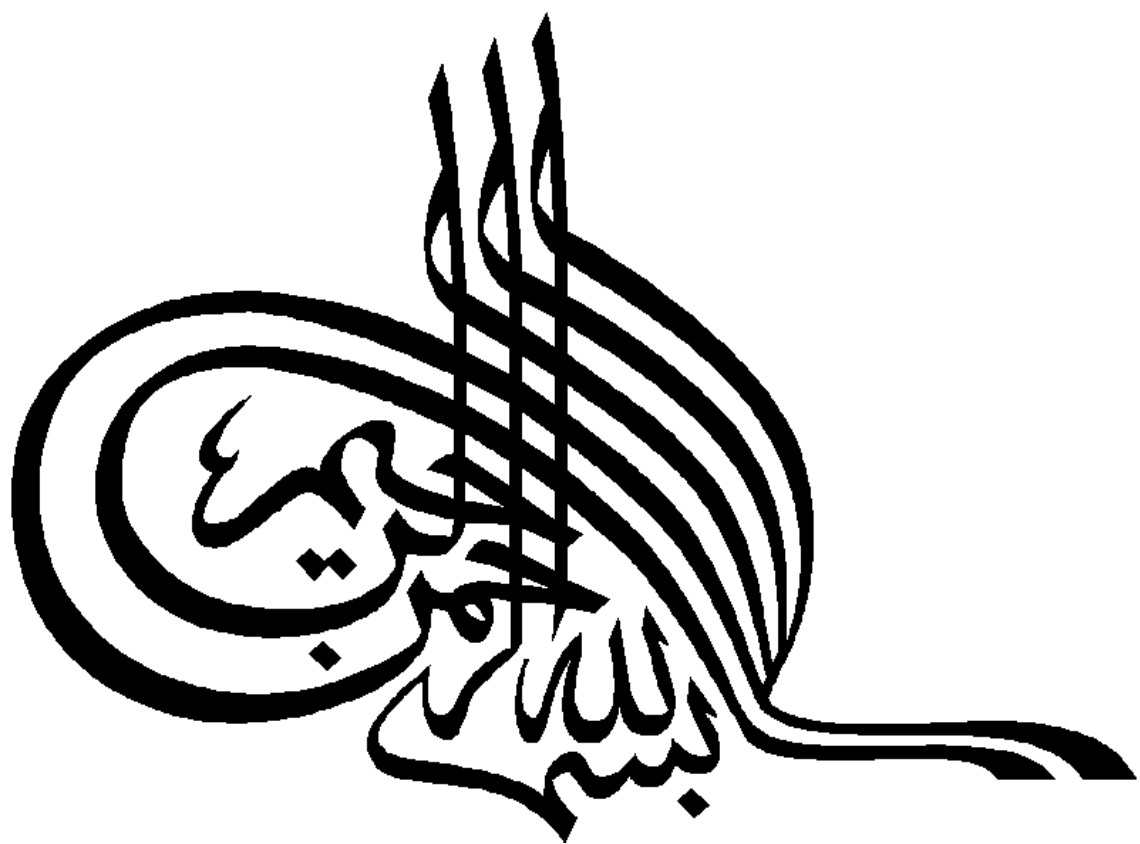
سرکار خانم وجیهه اشرفی

نگارنده

بتول فرامرزی

سال تدوین

۱۳۹۸

تقدیم به:

تقدیم و بضاعتی کوچک به محضر

حضرت صاحب الزمان (عج الله تعالی و فرجه الشریف) و نائب بر حقش حضرت خامنه ای
(مدظله العالی)

تقدیم به مادر و پدر عزیزم

که وجودشان سراسر خیر و برکت است و دعاهایشان همواره فرش مسیر تلاشم شده است

تقدیر و تشکر از

او که آموخت مرا تا بیاموزم و عاشقانه سوخت تا روشنگر راهم باشد.

و استاد گرانقدر سرکار خانم وجیهه اشرفی و همچنین قدر دانی از همسر مهربانم که با قلبی
آکنده از عشق و معرفت صبورانه محیطی سرشار از سلامت امنیت و آرامش را برایم فراهم نمود.

چکیده

رزق و روزی از جمله موضوعات مهم و دغدغه اصلی انسان است و در آیات و روایات جلوه ویژه ای داشته است . خداوند اسباب رزق و روزی را برای انسانها فراهم نموده است پس انسان نباید در به دست آوردن رزق افراط و تفریط کنند زیرا حق متعال برای استفاده و بهره وری هر چه بهتر بندگان از نعمتهایی که در اختیار شان قرار داده اسبابی فراهم نموده تا موجب گشایش و گسترده‌گی روزی شود و در آیات و روایات و نهج البلاغه از این اسباب در ابعاد مختلف از جمله بعد اعتقادی، عبادی اخلاقی و اقتصادی بحث شده است . انواع رزق و روزی عبارتند از رزق مادی ،معنوی،تکوینی ،تشریعی ،طالب و مطلوب ،حلال و حرام ،و غیره...اشاره شده است. امام علی (علیه السلام) می فرماید چه بخواهی و چه نخواهی خدا رزق تو را تامین کرده است و آن رزق به دنبال توسل تا تو را بیابد و خود را به دنبال تو برساند ،پس به جای این که همه زندگی را برای طلب رزق خود قرار دهی ،سیر بندگی را مد نظر داشته باش. ما انسانها باید این را بدانیم که انسانی که تلاش می کند با کسی که هیچ تلاشی ندارد و فقط از دیگران انتظار کمک دارد در رشد تعالی و سعادت با هم فرق دارند ،

کلید واژه: رزق- روزی، گناه ،کفر ،سپاسگزاری،دعا ،صدقه، امورزش

نتیجه

همانطور که در این مقاله توضیح داده شد می توان از جنبه های مختلف به رزق نگاه کرد گاهی شیرینی واقعی در رزق مادی احساس می شود و گاهی طمع واقعی رزق و روزی را در معنویات می توان کسب کرد و چه بسا لذتی که در رزق معنوی است قابل مقایسه با رزق مادی نیست ،شب قدری که از هزاران شب برایمان ارزشمند است اگر درک صحیح از آن داشته باشیم زیباترین رزق معنوی است .دست یتیم و نیازمندی رو گرفتن ،سرو سامان دادن دو جوان دم بخت و کمک به تشکیل زندگی برای آنها رزقی است که شامل هر کس نمی شود .زیارت اربعین آقا امام حسین (علیه السلام) در ماه صفر و پیاده رفتن به زیارت رزق معنوی است که هر سال دل هزاران نفر را به سمت خود می کشاند و هر سال رنگ زیباتری بخودش می گیرد ،این نیز جمالی از رزق معنوی است . پس در کنار رزق مادی که گذرا است رزقی ماندگار است که لذت آن را در هر دو جهان انسان مومن احساس می کند ..

بنابراین ما هم می گوئیم روزی هر کس مقدر و ثابت است ، ولی در عین حال مشروط به تلاش و کوشش می باشد، و هر گاه این شرط حاصل نشود مشروط نیز از میان خواهد رفت . این درست به آن می ماند که می گوئیم هر کس اجلی دارد و مقدار معینی از عمر مسلما مفهوم این سخن آن نیست که اگر انسان حتی دست به انتحار و خودکشی و یا تغذیه از مواد زیانبخش بزند تا اجل معینی زنده می ماند ، مفهومش این است که این بدن استعداد بقاء تا یک مدت قابل ملاحظه دارد اما مشروط به اینکه اصول بهداشت را رعایت کند و از موارد خطر بپرهیزد ، و آنچه سبب مرگ زودرس می شود از خود دور کند . نکته مهم این است که آیات و روایات مربوط به معین بودن روزی در واقع ترمزی است روی افکار مردم حریص و دنیاپرست که برای تامین زندگی به هر در می زنند ، و هر ظلم و جنایتی را مرتکب می شوند ، به گمان اینکه اگر چنین نکنند زندگیشان تامین نمی شود .

آیات قرآن و احادیث اسلامی به این گونه افراد هشدار می دهد که بیهوده دست و پا نکنند ، و از طریق نامعقول و نامشروع برای تهیه روزی تلاش ننمایند ، همین اندازه که آنها در طریق مشروع گام بگذارند و تلاش و کوشش کنند مطمئن باشند خداوند از این راه همه نیازمندیهای آنها را تامین می کند:

کاش تلاش همه ما انسانها در این باشد که برای بدست آوردن رزق و روزی مادی اول به دنبال رزق معنوی برویم و به واسطه رزق معنوی به رزق مادی برسیم زیرا اگر این هدف ما باشد رزق مادی هم برایمان با برکت و پابرجاست. در آخر برای همه کسانی که این تحقیق را می خوانند بهترین رزق معنوی یعنی (توفیق درک صحیح از قرآن و نهج البلاغه) را آرزومندم.

منابع و ماخذ

قرآن کریم

۱. بروجردی ابراهیم ، تفسیر جامع ۲، چاپ هفتم، نشر جلیل، مشهد ۱۳۸۰.
۲. تشکر احمد -رزق حلال -، نشر صالحان ، قم -۱۳۹۵.
۳. جدیدی احمد، رزق و روزی در نهج البلاغه ، مربی معارف اسلامی ، دانشگاه شهید بهشتی تهران، ۱۳۹۰.
۴. - محمد دشتی ، ترجمه نهج البلاغه ، تهران ، ستاد اقامه نماز، ۱۳۷۹، نامه ۳۱.
۵. حائری محمد ، السعه و رزق ، چاپ خانه ادب ، نجف اشرف ۱۳۸۹ ه ق
۶. حرعاملی، محمدبن حسن، وصال و شیعیه، جلد ۵ ، ص ۲۷۱، بیروت - لبنان، داراحیاء التراث العربی، ۱۴۱۳
۷. الحویزی نور الثقلین -، جمعه العروس ، موسسه مطبوعاتی اسماعیلیان -ج ۱- ص ۲۳۳، قم ۱۳۷۳ ه ق
۸. خوانساری محمد- غررالحکم ، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، ۱۳۶۶ شمسی.
۹. ری شهری محمد مهدی، خیر و برکت از نگاه قرآن و احادیث، ترجمه جواد محدثی، ج ۱، چاپ چهارم، قم، انتشارات دارالحدیث، ۱۳۸۷.
۱۰. ری شهری، محمد؛ میزان الحکمه، ترجمه شیخی، حمیدرضا، قم، انتشارات دارالحدیث، ۱۳۷۷، چاپ دوم، ج ۵.
۱۱. سید رضی، نهج البلاغه، -خطبه ۱۴۳، مترجم: محمد دشتی، تهران، پیام عدالت ۱۳۸۵.
۱۲. شبر عبدالله علم اخلاق، ترجمه محمد رضا جباران، ج ۱، چاپ چهارم، قم، انتشارات هاجر، ۱۳۸۶.
۱۳. شجاعی باغینی، رزق و روزی از منظر قرآن و روایات، قم، استاد مطهری، -۱۳۸۶
۱۴. صدیقی اسمائیل، رازقیت خالق ، انتشارات اسوه-چاپ دوم، تهران ۱۳۸۹.
۱۵. طاهر زاده اصغر، جایگاه رزق انسان در هستی، چاپ سوم دفتر انتشارات المیزان، اصفهان ۱۳۸۵

۱۶. طباطبایی محمد حسین ، تفسیر المیزان، ترجمه عبدالکریم نیری بروجردی، ج ۳، چاپ بیست و هشتم، قم، بنیاد علمی و فکری علامه طباطبایی، انتشارات امیرکبیر
۱۷. طباطبایی محمد حسین -بدایه الحکمه ،نشر اسلامی ، قم، چاپ اول ، ۱۳۷۴
۱۸. طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر مجمع البیان، تهران، فراهانی، ۱۳۸۰.
۱۹. علی ابن الحسین زین العابدین (علیه السلام)، صحیفه سجادیه، ترجمه جواد فاضل، چاپ دوازدهم، تهران، انتشارات سپهر، ۱۳۶۰.
۲۰. قاسمی محمد علی - گشایش روزی چاپ اول-ناشر نور الزهرا، ۱۳۸۸
۲۱. قاسمی محمد علی-روزی حلال-ناشر :نورالزهرا(س)، چاپ ۱۱.
۲۲. قرائتی محسن -جهان و انسان از دیدگاه قرآن، موسسه در راه حق - قم بی تا
۲۳. قمی علی بن ابراهیم-تفسیر القمی ،منشورات موسسئه الاعلمی للمطبوعات بیروت، ۱۴۱۲ه
ق
۲۴. کلباسی محمد وسعت رزق و روزی گسترده احادیث و روایات، ترجمه مرتضی نجفی، چاپ سوم، قم، انتشارات افق فردا، ۱۳۷۹،
۲۵. کلینی محمد بن یعقوب ، کافی، ترجمه محمدباقر گمره ای، ج ۶، چاپ چهارم، قم، انتشارات مشرقین، ۱۳۷۹
۲۶. متین علی -رزق و روزی از دیدگاه قران و حدیث ، نشر نور السجاد -نوبت چاپ اول، ۱۳۸۵
۲۷. مجلسی محمدباقر ، بحارالانوار، ج ۸۶، چاپ دوم، بیروت - لبنان، انتشارات کتابفروشی اسلامیة، ۱۳۷۷
۲۸. مجلسی، محمدباقر؛ حلیۃ المتقین، تهران، انتشارات جاویدان، بی تا،
۲۹. محمودی امیر ملک -مومن و وسعت دزق ، بی جا، بی تا
۳۰. مصطفوی حسن - التحقیق فی کلمات القرآن، بنگاه ترجمه و نشر کتاب ،تهران، بی تا
۳۱. مصلح الدین، کلیات سعدی ، نشر امیر کبیر ، چاپ ۱۳، تهران ۱۳۸۱
۳۲. مکارم شیرازی ناصر -تفسیر نمونه، چاپ بیست و هشتم، قم، انتشارات دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۸۶،

۳۳. وحیدی محمد-راههای دستیابی به وسعت رزق، قم، حسنین، ۱۳۸۹.
۳۴. وفایی محمدرضا، دعا‌های شفابخش، چاپ هشتم، قم، انتشارات وفایی، ۱۳۹۱،
۳۵. محمد معین، فرهنگ فارسی معین، چاپ هفتم، نشر امیر کبیر، تهران ج ۱، ۱۳۶۴،
۳۶. -علی اکبر دهخدا، فرهنگ نامه دهخدا، ج ۷، نشر سیروس، تهران، سال ۱۳۳۸
۳۷. عبدل الرحیم بن عبدالکریم، صفی پور، منتهی العرب فی لغت العرب، تهران، نشر صنائی،
- بی تا،
۳۸. شریف، جرجانی، التعریفات، مترجم: عمران علیزاده، نشر وفا
۳۹. راغب، اصفهانی، المفردات فی قریب القرآن، چاپ دوم، بی جا، نشر کتاب ۱۴۰۴،
۴۰. عبدالحسین، طیب، تفسیر الطیب البیان، چاپ سوم، تهران، نشر اسلامی، ۱۳۶۶، ج
۴۱. علی اکبر صمدی یزدی، آثار گناه در زندگی و راه جبران آن، نشر مسجد مقدس جمکران
- قم، ۱۳۸۵، ص ۱۳۹،
۴۲. - ترجمه ابوالقاسم پاینده، نهج الفصایح، سازمان چاپ و انتشارات جاویدان، ص ۱۳، بی تا و
- بی جا
۴۳. فصل نامه عقیدتی - آموزشی معارف اسلامی، شماره ۷۲، تابستان ۱۳۷۸